

Декември 2011 – Януари 2012

Дори в световен мащаб Шри Ланка е туристически мастодонт. Още от времената на хипарската пъртина през Афганистан за Индия, още когато американските далекоизточни военни бази оформят лицето на секстуризма в Тайланд (а после и Филипините) се появяват първите хотели в Негомбо. След дългите португалски, холандски и британски колониални прелюдии, на острова идва ерата на немските (по-тежки и от ботуш) сандали и лепкавите бирени потници. Машината на туристическата промишленост, отдавна минала през етапите на еуфоричното застрояване, изтрезняването и съзидателното рушене, през планините боклуци, дивизиите проститутки и купчините дрога, успокоена от началните сътресения е стигнала доста на изток, вече смелила, изградила и променила по свой тертип почти цялото южно крайбрежие. Една от малкото, продължаващи с десетилетия граждански войни на планетата, донякъде действаше като спирачка на тези модерни процеси – „до тук е плажът, а там е фронтът” - но мирът вече отваря поле за изява на дългата източна морска ивица. Обикалях около 2 месеца, грижливо отбягвайки разработените участъци. Нямах как – видях и основните атракции, но се придържах основно към места извън пътеводителите. Да ги откриеш се оказва по-лесно от предположенията ми.

И за начало се настаних в Негомбо. Нощувах до пазара за риба, далеч от туристическия конгломерат. Рикшаджиите даже подвикваха – объркал си пътя, хотелът ти е в обратна посока! Вместо типична нова постройка, „хотелът ми” бе стара викторианска сграда на два етажа. Намерих го случайно и по тъмно и едва на другия ден установих, че е на самия бряг. Крясъци на хиляди гарги и вой на бездомни кучета (на всеки шести жител на острова се пада по един помяр, всеки ден биват регистрират 1000 ухапвания, медицината против бяс е безплатна, софиянци – пейте си) озвучаваха терасата, а из въздуха се носеше солената и плътна миризма на риба. Зад самия пазар (на който сякаш за да подчертаят идиотщината си, туристите идват с гидове) сутрин стотици местни чистят и тръскат в синхрон рибарските мрежи. Други редят дребния улов на рогозки и ръсят обилно със сол, трети изтеглят на пясъка с хоп-хоп и тласъци тежки лодки. От носовете им гледат изписани очи и шарени кръстове - населението в Негомбо е предимно християнско и като друг спомен от мисионерската епоха, през града все още минава стар, широк колкото 3-4 лодки, канал. Проточен на десетки километри от холандците, с явна ненавист към сухопътните връзки. Малко встрани от пристанището и дървените яхти са манифактурите, където други потни труженици с дълги, закръглени ножове белят кожата на акули. Парчето струва 20\$ на тайландския пазар и приходите са достатъчни за многото порции ориз и чашите чай, разхвърляни наоколо. Така и не стъпих в града на туристите, но традиционен Негомбо е по-кolorитен.

С идеята да отхвърля още едно необходимо зло купувам билет за автобуса към Канди. Транспортът и храната са почти безплатни - с 1 евро ще се повозиш над 100 км, чиния ориз и риба струва примерно левче. За пръв път изпитвам смирено боговение пред движението на автобусите. Познатите ми индийски Тата или Ланка Ашок Лейланд са добре поддържани и с безотказни спирачки. Двигателят боботи като танк. Има някаква магия, когато машината се носи с ръмжене по пътя след като толкова често спира, качва пътници или изчаква движението. Когато настъпи газта, скоростният лост затрака, стъклата задрънчат вибрирайки и шофьорът записва математически изчислена, перфектна траектория по завоите. Кара се общо-взето внимателно и без излишни рискове, но от предната седалка усещаш механичния рев на току-що развързан тигър. Понякога, според произвола на шофьора, хората с вдигната ръка вляво

Пътепис: Шри Ланка отвъд пътеводителя

биват просто пренебрегвани. И гумите газят безкомпромисно през дупки, кал и начупен асфалт до разминаването с поредния мощен гигант в насрещното. Тогава водачите спират, разменят по 5-6 изречения през прозореца или поне се поздравяват с клаксон. И само дребосъците тук-тук върху колелца с големината на копчета изникват от тук, от там, изпреварват или се шмугват в пролуците, но обикновено остават зад пушеците на мастодонтите, движещи се по-бързо от другите – сякаш прошепвайки им – „Вижте ни! Ние сме царете на пътищата и на скоростта, а вие сте само детски играчки!” Има нещо величествено в ритъма на тези нервни великани, а клаксоните раздират останалата обичайна шумотевица като сирена на презокеански лайнер. Само влаковете имат по-силни и монолитни гласове.

Планинското местоположение на Канди е основна причина за дългия и независим живот на тукашното царство. Португалците почти не опитали да му наложат волята си, а холандците отнасят поредица от главолumni поражения. Дивите племена действали със завидно военно умение, оставяйки всеки път нашествениците да стигнат до столицата и да я опожарят. След това привличали на своя страна техните наемници, атакували и унищожавали останалите, които при така дългите снабдителни линии с трудности устоявали дори само на непривичния климат, болестите, реките и пиявиците. Три прохода водят към Канди и едва след 200 години англичаните проправят пътища и завладявайки тези проходи слагат край на царството. Днес в най-ниската част на градчето, под хълмовете е разположено езеро, виждащо се от всяка по-висока точка. До него бял помпозен храм със златен покрив е приютил Негово Величество, Пресвещения зъб на Буда. Хилядолетната му одисея би се вместила в една средно дебела енциклопедия, ако някога се стигне до консенсус дали той изобщо е човешки и още повече кой все пак е бил притежателят му, но - като светиня № 1 на страната - Зъбът винаги е бил евакуиран първи и триумфално връщан към димящите развалини на столицата. Като последно посегателство със символичен характер тамилите взривиха една съвсем несимволична бомба пред храма и от тогава охраната наоколо е като пред президентски палат. Волната ми програма започна едва когато се запътих към „библейския камък” Баталегала на 50 км от там. Прилича на паве с ръб 500 м, захвърлено наред пейзажа и се вижда още от прохода Балана. Запознах се с шефа на автогара Мауанела и подписах пътните листове на няколко автобуса преди да стигна до подножието на самата скала. От разговора с друг местен ми станаха ясни и посоките, а по-нататък по маршрута нямаше жива душа. Пътеката заобикаля отвесните стени и излизайки в гръб на виждащата се от пътя част, изкачва по-полегатите ѝ задни склонове. Единственото отклонение е вдясно при каучуковата плантация, където ухаещ „латекс” се стича по прорези в кората на дърветата към панички от кокосови орехи. След това започва камък, в който са изрязани стръмни и хлъзгави стълби. По-добре е да не разчиташ на ръждясалото метално въже до тях и след още няколко минути се излиза на равно било. То е достатъчно широко за две постройки, в едната от които живее отшелник. Другата е будистки храм, а малко по-нататък се стига до ступа и метална камбана, огласяваща чак селата в ниското. Въпреки височината, до оградено священо дърво с навързани панделки има и кладенче питейна, просмукваща се през скалата вода. Церемониалното предписание е шепнейки молитви да обиколиш дървото няколко пъти с малка стомна, след което да излееш водата в корените му. Подобни ритуали са често срещани из будистката част на острова, а основна част от поклонниците са бременните жени.

Културният триъгълник на Шри Ланка е между руините в Дамбола, Полонарува и Анурадхапура. В центъра му е и забележителност № 1 - укрепената скала Сигирия. Цените на входните билети отказват доста хора от посещение (комбинираният билет

Пътепис: Шри Ланка отвъд пътеводителя

струва 50\$, а поотделно входът е 80\$), но след като преслушах предпазните мерки на съответните обекти – успех... и после споделих информацията с безпарични младежи по пътя си. Не се надявах да се промъкна навсякъде гратис, но общо-взето в Анурадхапура трябва сам да търсиш контролборите, в Полонарува има поне 1 неохраняем вход (на 2 км или 15 минути с колело от главния), а дори и Сигирия не е така непристъпна както в антични времена. Управниците ѝ са се опитали да изградят психически превес с табели от сорта на – „Не минавай зад знака! Опасно!” или „Внимание стършели!” или „Не се къпи! Крокодили!”, но всяко ниво от тази компютърна игра се преминава. Намерих един романтичен и един хамалски начин за безплатен достъп до Сигирия, ще опиша само хамалския. Продължава се по шосето след централния вход и касата за билети, в посока Пидурангала, движейки се Г-образно до пълния с вода ров, отделящ комплекса. След 10 минути се стига до малка дига вдясно, по която може да се пресече рова без плуване между крокодили. Малката дига излиза на голяма дига и по нея понякога има работници... но те са мързеливи и не се застояват дълго. От другата страна на голямата дига са блата, където човек наистина няма работа, затова се връщаш пак Г-образно по дигата (буйната растителност те прави невидим от пътя) почти до гишето за билети. На 50 метра пред него (трудно се нацелват), почти незабележима пътечка слиза вляво към поляна в иначе заградената зона. Тук е нужно особено внимание, тъй като местността е равна и се забелязва от входа. Скривайки се зад растителността се продължава 100 метра напред, от където подсвиркайки си невинно и щракайки с фотоапарата, човек незабележимо се присъединява към тълпите по главната пътека. Малко преди скалата, пътеката тръгва по стълби, а на самата скала стълбите се превръщат в дървени и метални платформи с парапет. Там чакат 3-ма пазачи, проверяващи билетите и ако по невнимателност се окажеш при тях просто заявяваш, че си с група, която идва след малко - заедно с билетите. „Защо се бавите? Айде идвайте!” – подвикваш на въображаемата група, след което се спускаш в посока дясно и влизаш през изхода на самата платформа с лъвските крака. Пазачи повече няма и след още 5 минути и 30-40 метра отвесни стълби се показват басейните и руините на крепостта като успешен завършек на начинанието.

Географията на острова обуславя няколко дъждовни сезона и точно северната му част през Декември промени представите ми за това понятие. Първия ден изчаках да спре, втория ден проходих, на третия ден качих хлъзгав връх със ступа и след това престанах да обръщам внимание на пороите. Валеше от сутрин до вечер, редовно в продължение на дни не виждах слънце, а небето стана сивкаво - с метален оттенък. Язовирите и резервоарите, така често срещани навсякъде и нужни за напояването на ориза през сухите месеци преливаха масово, а пътищата или дори релсите на влака на места се криеха под няколко педи вода. Човек можеше да изкъпе буквално където си избере, а много от местните се срещаха със сапун и четка за зъби по най-необичайни места. Научих се да карам велосипед с широкия дъждобран, често влизащ между спирачката и задната гума, а докато чаках под навеси да намалеят потоците успявах да се изпера, да зачистя обувките и да си наля вода. Пиявици се размножаваха щастливо в ниските части на планината, а върхове се криеха в мъгла. По обектива на апарата винаги имаше капчици, а да изтръгнеш поредната пиявица от стъклото му също си бе трудно задание вследствие на силния, образуван сякаш при смучене на биберон вакуум. Но понякога камерата просто стачкуваше и платките ѝ съхнеха с дни на затворено. Сутрешната мараня над чаените плантации оставаше да се стеле и през следобедните часове, пътеките се провираха между блата и джапанките шляпаха в тиня. Но няма подходящ сезон за франджипати-то, белите листа са нападали по калната земя и утринното му ухание е доста по-интензивно през влажната част на годината. Същото важи за орхидеите и всички други растения - добавяйки папагалите по телеграфните

Пътепис: Шри Ланка отвъд пътеводителя

стълбове и разгледите хамелеони, фокусиращи конусовидни погледи на сантиметри напред се получава чиста класика.

Ако трябва да избирам бих се спрял на по-далечните руини в Анурадхапура вместо тези в Полонарува. Докато вторите са сравнително туристическа гледка, ступите и храмовете на Анурадхапура оживяват сред тълпи от поклонници. Само до преди няколко века всичко наоколо било погълнато от джунглата до степен, местните да не знаят изобщо за него. Говорим за огромна (дори според съвременни мащаби) територия, подобна примерно на Ангкор Ват. Показалото се след разчистването на джунглата не може да се сравни с камбоджанския си аналог, но навремето едва ли му е отстъпвало. Имало е басейни дълги по 200 м, а и 7-8 етажни постройки или 100 метрови пагоди, някои от които все още са зеленявали. Работници на групи и до днес редовно изтръгват бурените между тухлите, а монаси наоколо продават други тухли по левче. Никой естествено не ги отнася със себе си – те ще бъдат вградени при реновацията и всеки смята за върховна чест (и плюс точки за отвъдното) факта, че е помогнал в строежа. Навремето сингалски крал вдигнал ступа изцяло със собствени средства, за което бил поруган от свещеници, строители и кибици... а те подмолно финансирали делото със собствени материали и доброволен труд. Единственото незасегнато от щедрата растителност място е храмът около 2200 годишното боди дърво, пренесено като клонче до тук от дървото в Бодхгая, под което Буда е получил просветление. Същото това дърво фигурира по всички шриланкски хроники и растежът му е особено добре документиран ... много след като индийският му родител бива унищожен и изгорен. Около дървото, като дарения са подредени безброй цветя, кокосови орехи и други плодове, а молещите се застават с лице към хилядолетното дърво и събират длани пред челото си. Кандила горят в специални помещения, защитени от вятъра, до слонските орнаменти по стените или лунните камъни по пода. Пред всеки вход и по храмовете се срещат и хора с микрофони, събиращи паричните дарения и четящи безкрайните мантри на ритуалите, а шарената тълпа криволичи по мокрите камъни с росни лотоси и китки в ръка, завързвайки ленти и шарени знамена пред статуите на Буда.

Мирните религии са мирни само в идеалния свят. В реалните наши земни владения, хиндуистите и будистите са свободни взаимно да си трошат кратуните. Още през осемдесетте години в Шри Ланка избухват масови безредици на расова основа. Северните (и преобладаващи също из източните части на страната) тамили са се заселили тук преди около 2000 години. Прародината им е примерно днешния индийски щат Тамил Наду и от тогава те се надцакват със сингалците, за които се предполага, че дошли малко по-рано от северна Индия. Различната религия и език (също азбука) са довели до почти пълната сегрегация на двете народности (често общуващи си на английски), засилена по време на гражданската война. Стигнах и до сърцето на Тамил Белам – град Джафна. Селата по пътя на север бяха оскъдно населени, а в последните километри из пейзажа преобладаваха казарми, бодлива тел, амбразури, вишки, чекпойнтове и чувалчета с пясък. Развалините с дупки от снаряди зачестиха, а крайпътните надписи с ехиден хумор заявяваха - “Добре дошли при 55-та дивизия” или само лаконично показваха червения череп с кръстосаните кости. На два пъти, само на 5 метра от шосето и подминаващия трафик, екипи от ХАЛЮ със скафандри и детектори разчистваха полето, а из форта на Джафна все още има няколко бункера, подготвени за заря от тамилски пиротехници, с които никой засега не иска да премери сили. Индия е наблизко и само някакви си 30-40 км я делят от полуостров Манар, но цялата крайбрежна зона усърдно е блокирана от сингалския морски флот. Плажове поне тук няма да изникнат в скоро време. Но индийците не винаги са били първи приятели с

Пътепис: Шри Ланка отвъд пътеводителя

местните и в поредния поврат на съдбата сингалците даже финансират тамилските си врагове в борбата им срещу индийските миротворци. Трудно е да завържеш приятелство с нископлатена армия, а атентатът срещу Раджив Ганди (в който тамилите дават на света първообраза на жената с експлозивен колан около кръста) слага край на миротворната мисия и съпътстващите я грабежи и изнасилвания. От 2 години размирици вече няма и Джафна, заедно с околните острови привлича будистки поклонници. В града се вдигат хотели, пътищата са закърпени, възобновява се даже трасето на забравената ж. п. връзка, но пропастта между етносите няма да бъде заличена и личното ми мнение е, че рано или късно военният конфликт ще избухне с нова сила. Сингалец, живеещ в Тринкомале от дълги години спомена, че краят на конфликта дошъл поради липсата на мотивировка в средната прослойка на ЛТТЕ (освободителния фронт на тамилските тигри). Върхушката им била непокътната и финансите също не пресъхвали, но кадрите нямали друго бъдеще освен да партизанистват и да възпитават децата си като партизани. След 25 години просто им писнало. От друга страна върхушката на сингалската армия също изгуби позиции, след ареста на генерал Фонсека. Героят, донесъл дългоочакваната победата е в затвора, от както през 2009 г. се кандидатира срещу винаги демократично избирания и доживотно царуващ президент Раджапакса. Така отминава световната слава.

Джафна и Тринкомале са двата главни тамилски града, като акцентът в Джафна пада върху най-големия хиндуистки храм – Налур Ковил – и безбройните лагуни, мангрови и острови, идеални за орнитологични наблюдения. Брегът на Тринкомале на места напомня на Калиакра и точно между разсечените от Шива скали се намира важен тамилски храм, наситен със звуци, ухания и тълпи от поклонници. Няма друг град по света със сърни дори на автогарата, а на 10-15 км на север се простира и дълга, пясъчна ивица с хотелчета от тип бунгало до „ол инклузив“. Местните също предлагат стаи и цената им за седмица е колкото по хотелите на вечер (10\$). От там се спуснах на юг по крайбрежието и останах за ден в Ампара. Въпреки няколкото национални парка в околностите (най-голям и красив е Гал Оя) туристите са малко и единствено местни, поставили си като цел задявката с диви слонове. Само на броени километри от Ампара (и на север и на запад) минават пътеките, по които надвечер слонове се запътват на баня и водопой към резервоарите. Една от тях е точно пред японската пагода и „кръстовището“ даже е обозначено. Закотвих се там към 5 надвечер и избрах подходящо обзорно място. Настроих оптимално светкавицата, която „хвърляше“ на 4 метра. Седнах, зачаках и към 7 се появи първият самотен гигант. Вече не виждах почти нищо, но присъствието му се долови от далеч. За да свиква, му викнах, цитирайки циганин от Христо Даново: „Пич, не мой се плашиш!“ От Африка знам, че единственото нещо, което слоновете не обичат е някой да им пресича пътя, но четирите метра явно са били прекалено къса дистанция, тъй като стигайки до „кръстовището“ слонът се засили в моя посока, дори без да отнемам явното му предимство. Хукнах назад и следвайки заучената траектория на отстъпление прескочих ниския градински плет пред храма до пагодата. Едва тогава слонът обърна, зави надясно и продължи спокойно към водата. На снимката, в тъмното светят само розовите му очички, но вече ще знам и следващия път ще пробвам с по-силна светкавица от поне метър-два по-далеч. Интересното в такива моменти е, че нападащото животно е не по-малко уплашено от самия човек, въпреки че слоновете, починали от сърдечен удар са рядкост.

Селцето Ела се води по всички пътеводители като „мястото за трекинг в Шри Ланка“. Нямах как да го пропусна и дадох всичко от себе си, за да се сприятелим, но не се получи. И стаите и храната са завишени двукратно в сравнение с „обикновена Шри Ланка“, даже стигнах до там да се храня (за по-малко пари заедно с транспорта) в

Пътепис: Шри Ланка отвъд пътеводителя

Бадула, която е на 30 км на север. Минах всички стандартни пътеки в околностите, заедно с изобщо непосещавания връх Намунукула (2000 м.н.в.) и заедно с пещерата, известна по цяла Индия от Рамаяната, но си тръгнах след 3 дни с доволно облекчение. Малко преди това поговорих с германец и му излях болката си, но той идваше от Мириса и само попита – „Нима? Тук е така спокойно... и почти няма туристи.” След което реших да не стъпвам в Мириса и намерих други места за трекинг. Водопадът Бамбараканда е едно от тях. Височината му е около 250 метра и въпреки, че е най-високият в страна, водеща може би класациите по водопади на квадратен метър, е отдалечен от главното шосе. Рядко го посещават дори през уикенда и само на километър от него има място за преспиване, където останах 4 дни след като спазарих стая и 3 обилни порции на ден на цените на местните (10\$). Синът на домакините, пушеше редовно ганджа, но въпреки това даде точни направления за маршрутите наоколо. Само събота вечер се появи някаква местна група от орнитолози-фотографи, която си замина на следващата утрин, а останалите дни прекарах изцяло по водопади и във вирове. Пътеките се следват лесно, тъй като много от тях водят до села с по 20-30 човека население. Селяните мълчат, жените любопитстват и кокетничат, а децата реват при гледката на бял човек - външните хора са рядкост по тези места. Едва когато нацепих дървата на няколко булки, селото се събра около мен и видимо се поотвори, но липсата на език за общуване (който по тези места е планинския диалект на тамилския) е сериозна преграда. Като следваща цел се оформи друга изтъркана атракция – World’s End - краят на света. Към него, за по-интересно подходах по съвсем вандалски начин. Мястото се намира на високо плато (Хортън плейнс - 2000 м.н.в.) и всички туристи обикновено идват по път през платото. На юг теренът рязко се спуска с денивелации около 1500 метра в ниското и към дефилето на няколко вливащи се една в друга реки. Изкачих края на света точно от там, минавайки през огромната чаена плантация на Нон-периал естейт. За ден пеш и само с няколко километра стоп успях да стигна доста високо, като на 3-4 пъти скъсявах маршрута по съвсем директни линии. Понякога излизах през гъсти шубраци в гръб на местните и те изглеждаха учудени, но само като изричах името на управителя (с когото поговорих в ниското) ме смятаха за свой човек. На час под върха стигнах до „Nagrak division” и склад, пред който се бяха наредили тамилски жени с кошове чай. Бързо намерих г-н Сенавиратна, чието име научих също от управителя, а после изчаках да бъдат премерени, завързани в чували и натоварени на единствения трактор, стигащ до тук, десетки кошове с чай. Всяка брънка от веригата за производство на чай е тежък и неблагодарен труд. Терасирането на хълмовете, подрязването на дърветата (чаят е дърво, стигащо на височина над 10 метра, единствено заради ръчното му бране то бива подрязвано, така че да прилича на храст), пръскането срещу болести и насекоми и събирането на листа по специална техника е нещо, с което никой в Европа не би се захванал, дори да имаше възможност. Цената на чая в Европа е така смешна, както и надницата на тамилската селянка в Шри Ланка - 40\$ на месец през реколтния сезон. Освен всичко друго планинските тамили никога не са били част от плановете на ЛТТЕ за свободен Тамил Еелам. Събрани от най-ниските индийски прослойки и докарани тук от англичаните като наемници по чаените плантации пред 150-200 години, те са истинските аутсайдери на острова. Заедно с автохтонните племена на ведите, които по участ и статут се доближават до аборигените и пигмеите. Пренощувах в колибата на г-н Сенавиратна и най-силният ми момент бе надвечер - слънцето залязваше в червено, отсрещните безлюдни баири се покриваха с мъгла, а г-н Сенавиратна пусна касетофон на батерии с будистките мантри (саду, саду, саду) за молитва. Скоро пейзажът заприлича на възможно най-бледа дзен-будистка тушова рисунка и някак си се самоналожи мисълта, че изкуството не е дело само на човешката, а по-скоро на една огромна природна медитация. На другата утрин, по тъмно продължих нагоре и само за час стигнах до наблюдателната платформа на

Пътепис: Шри Ланка отвъд пътеводителя

World's End. Появи се и първа група французи, които се зачудиха. На идване се били записали първи в тетрадката и никой не ги бил изпреварил, но след като се изяснихме кой от къде идва, потеглихме заедно на обратно. Така нямаше да бия на очи сам на входа и навигацията също отпаднаше. Като бонус в случая се разминах с поредната входна такса от 15\$ и след още няколко часа пеш по платото траверсирах целия масив, за да стигна до Нурелия късно надвечер - град на около 2000 м.н.в. с типично европейска природа и необичайни зеленчуци като марулите, репите, лука или зелето. Къщите наподобяваха английски имения (с имена от сорта на Глен*****) и единственото, което не пасваше в йоркширския пейзаж бяха пластмасовите бидони за вода и трициклетите. За награда подкастрих брадата при първия срещнат бръснар.

След няколко забезжки в района на Нурелия и още 5-6 водопада се върнах отново към Канди. Месец след последния ми престой тук времето бе осезаемо по-сухо. Реших да се върна към планините Нукълс. Предишния път се мотах, заедно с местния пощальон в района на село Бамбрела (до което се стига през Уатегама), но сега исках да посетя една по-откъсната планинска местност – село Мимуре и пресичайки главното било да се спусна от другата страна към дома на пощальона. Мимуре е на 30-40 километра от главния път и достъпът му е ограничен от вместимостта на микробуса, пътуващ един път дневно натам. Гледката на наблъсканите вътре хора, деца и торби почти ме разколеба, но малко преди тръгване се отвори местенце, на което балансирах през следващите 2 часа. Запознах се с достолепен старец, а той ме покани да пренощувам в къщата му. Оказа се, че е един от двамата старейшини на селото и въпреки че навремето хранил в дома си цяла година и американски писател, мястото не фигурира по книжките. Планините са варовични и само с 2000 м.н.в. но респектът ми към тях е не по-малък от този към Хималаите, Алпите, Пирин и т.н. Точно пред селото се издига малко копие на Матерхорн - на километър над полето, с формата на остър зъб. Склоновете му са по 80 градуса във високите части и въпреки това през Август, когато скалата била най-суха, цялото село дружно го качвало като елемент от някакъв техен си ритуал. Опитах и аз, но стичащата се вода по излъсканите стъпки ме разколеба на втората крачка, дори без да включвам следобедния дъжд в сметките. Пиявиците бяха много и също така - гладни, а след това четох прекеждията на група местни планинари в района, които опушили пътеката, ношували из шубраците и преди лягане извадили по 20-30 кръвопийци от краката си. Както и да го смяташ, си е поне половин литър кръв. Аз спирах по-често за проверка и едва ли ми се събират и 10 за няколко дни, но една от тях се бе насмукала на многократно по-голям обем от нормалното. Устата е най-широката част от тялото на пиявицата, което конусовидно постепенно изтънява, превръщайки се в опашка с дебелина на карфица. Опашката се захваща за месо/дрехи/обувки на максимално разстояние, след което устата се придърпва към опашката, отново пробвайки да захване донор. И така до безкрай. Кожата на ръката е достатъчно дебела, за да не позволи пробив, но краката са удачно място. Пиявицата се движи нагоре и пълзи до първа кръв - по обувки, чорапи, все нагоре. Донякъде помага импрегнацията на чорапите с репелент или даже тютюн, а наскоро видях и гети против пиявици (долу са като чорапи), но общо взето най-разумно е да си проверяваш краката от време на време и да дърпаш малките дяволи за опашките, докато ги изтръгнеш. Раните заздравяват бавно вследствие на антикоагулантите в слюнката им или ако са имали време да направят по-сериозни дупки.

Връх Адам, Адамс пик или Шри Пада (свещения отпечатък) е там където според поверието Буда, Адам или даже тамилски/мюсюлмански праведници са стъпили на планина с формата на пагода. Пристигнах в подножието ѝ по пладне и още по светло намерих място за базов лагер малко над сергията за сувенири, номер 38. Освен целия

Пътепис: Шри Ланка отвъд пътеводителя

инвентар трябваше да пренесе до горе 3 чувала ориз и 5 кг пържени люти чушки. Наех носачи, с които поехме заедно на следното утро. Приблжихме чаена плантация, където носачите ме зарязаха заради по-лукративната сделка от 2\$/ден, която им предложиха. Все пак замъкнах всичко на 5 курса. После фиксирах 500 м парапет по ключовите места и с доволство наченах ориза. След успешната аклиматизация фиксирах и дата на изкачването. Беше 20-ти януари и трябваше да стартирам не по-късно от 2 часа през нощта. Щракнах карабинера в парапета малко преди една нахална и костелива баба и бързо стопих височината до билото. Североизточният мусон вледени брадата ми, а дюзата на кислородната бутилка се запусти на около 1700 м.н.в. Усетих първи симптоми на височинната болест и на сергия, номер 67 ударих две щедри глътки кокосов арак. Замезих с последните люти чушки и като незаменим източник на калории, извадих кесията с пишмание, която носех още от Истанбул. Подминах небезизвестните зелени обувки, марка Кофлах, стърчащи през храстите от краката на мумифициран преди 20 години труп. Версията на очевидците е, че смъртта му е настъпила поради материален дефект в патерицата. Малко преди финала и най-стръмната част от стълбите се подхлъзнах и безоткатно забих пикела между джапанките на продавач на додол от сергия, номер 109. Опора намерих едва, когато с лявата ръка хванах здраво хавлията, увита около главата на смирен поклонник. Малко преди изгрев се качих и на покрива на храма с отпечатъка. Последва ме будистки монах с латентна агресия в погледа, но все пак побих трибагреника... през робата му. В последвалата суматоха се измъкнах към по-безлюдната пътека за Ратнапура. “Целта е да се качиш и спуснеш, върхът е само бонус” – си мислех с надеждата някой ден да се кача и на Ева. Майтапът настрана – Адам е най-посещаваният връх, на който поне аз съм стъпвал. Тълпи от хиляди поклонници са там всяко утро на изгрев, а по сергиите продават от плюшени зверчета, през кафе и дрънкулки та до знамена на Боб Марли с петлистната детелина. Седмица по-късно поприказвах с малаец, изкачил се до горе по обяд. Заедно с него се движели войници, носещи на койка майката на шефа си. А като ежедневна цел на изкачването, те смъквали торбите с дарения - няколко чувала пари. Шествието попада по-скоро в графата манифестация, отколкото планинарство... но моментът, в който неправилната конична форма на Сри Пада, хвърли сянка с формата на перфектен триъгълник след първите слънчеви лъчи си остава магически.

Като финал на пътуването си отделих седмица и на застроеното южно крайбрежие. След всичкото време извън пътеводителите трябваше да навиквам отново на тълпите германци и малко по-красивите рускини. Не се заседях много по плажове и оцених Гале (Гол), не отстъпващ по красота дори на Канди, с добре запазения си форт и колониалния стар полуостров. Като самобитна особеност на шриланкския риболов, на 20 км на изток все още се срещат хора, седнали на стърчащи прътове сред рифовете и вълнолома. Идеята им е да не плашат рибата с мрежи (или може би динамит), осигурявайки си дребен, но постоянен улов и утре и вдругиден и през идните години. И въпреки, че много от тях се позиционират само при наличието на туристи, все още има достатъчно такива, практикуващи древните си традиции, които от своя страна противодействат на други древни традиции като алчността. Фактът, че те са оцелели точно в пастта на туристическата промишленост в пълен разрез с интересите ѝ (и последствията им) донякъде обнадеждава.